

Macedonian Lexicon - 16th Century

UN LEXIQUE MACÉDONIEN DU XVIE SIÈCLE

PAR

CIRO GIANNELLI

Professeur à l'Université de Rome

AVEC LA COLLABORATION DE

ANDRÉ VAILLANT

Professeur au Collège de France et à l'École des Hautes Études

PARIS
INSTITUT D'ÉTUDES SLAVES
DE L'UNIVERSITÉ DE PARIS
9, Rue Michelet (6e)

—
1958

Record of the Macedonian language

The texts presented for analysis in this article were produced by the *Institut Detudes Slave, De L'universite De Paris* in 1958, and are a study based on words and phrases from Macedonia in the 16th century. It is one of the earliest manuscripts written in a purely Macedonian vernacular tongue, and its content was collected from the village of Bogatsko, which is found in the region of Kostur in the south-west of Macedonia. The author remains anonymous and the only likely conclusion that can be drawn is that he may have spoken the Macedonian language natively or acquired it as an additional tongue due to living in close proximity to people who spoke it. The texts were written using the Greek alphabet, which was not uncommon in the Balkans during the Ottoman period, as similar examples with the Albanian and Vlach languages have demonstrated.

Vocabulary and Linguistic Characteristics

The texts reveal distinctive local features that have tenaciously survived the ages, and are still present in a number of today's spoken Macedonian dialects. This fact reveals the remarkable consistency of the Macedonian language despite the lack of state support or schooling until the 20th century. Below is a sample of words from the texts, along with linguistic characteristics peculiar to the language of the Macedonians.

Animal/Food/Anatomy Terms - Mrave (Ants); Curvec (Worm), Sokol (Falcon), Vrapci (Birds), Golobi (Pigeons), Kokoshki (Chickens), Petel (Rooster), Ofci (Sheep), Kozi (Goats), Jagne (Lamb), Mechika (Bear), Elen (Deer), Lisica (Fox), Kon (Horse), Krusha (Pear), Meso (Meat), Sireni (Cheese), Jajca (Eggs), Vino (Wine), Sol (Salt), Zhito (Grain), Koska (Bone), Gas (Buttocks), Kuro (Penis), Made (Testicles).

Unique and Loan Words - The word Galuhci (Mice) is used, which can also be said as Gluhci or Glufci, and Macedonians are the only people who use this word. The word Veligden (Easter) is used, pronounced with the 'g' in Macedonian only. Turkish loans are very rare, one example being Jorgano (Blanket).

Dialectal and Jat Features - The Kostur region contains dialects that have retain several archaic characteristics, such as the word Ranka (Hand) rather than the more common Macedonian variant of Raka. An interesting trend is found in the use of multiple transitions of the *Jat* feature that is present in various Macedonian and Slavonic dialects. For example, the text employs the word Dedo (Grandfather) and not Djado, yet Hljap (Bread) and not Lep or Leb.

Definite Articles - The typical Macedonian postfixed definite article is exhibited in words such as Krushata (The Pear) and Dushata (The Soul). It is also noted in the word Patot (The Path) for 'the path', although as the case of Jorgano (The Blanket) demonstrates, the 't' at the end can also be dropped, as in several of

today's Macedonian dialects.

Words and Phrases, Unchanged for Centuries.

Containing a rich glossary and in excess of 300 words and phrases, the texts demonstrate the strength of the Macedonian language through preservation. Following is a comparison of sentences between the texts and the Macedonian dialect of Bitola as spoken today.

16th cent., Kostur dialect

21st cent., Bitola dialect

Gospodine, brate, da si zdrav, da si prost, ostavi ni da spime, ela da jame, i da pieme, dol da pojdime, da rabotime.

Gospodine, brate, da si zdrav, da si prost, ostai ne da spiame, ela da jaime, i da piame, dolu da pojdime, da rabotime.

Imate hljap-o da kupime, imate vino da kupime, ot koja strana da pojdime vo Bogasko.

Imate lep da kupime, imate vino da kupime, od koja strana da pojdime vo Bogatsko.

As can be clearly noticed, most of the vocabulary and grammar is identical.

All of the elements that would later be required to rejuvenate the Macedonian people as they were shaking off centuries of subjugation, were present during this period. The language of the people had solidified, a tradition of heraldry and symbolism had developed which incorporated the emblem of a rampant lion and historical figures from Macedonia's past, and the churches continued preserve the local customs and serve as cultural centres for the population. The significance of all these elements together cannot be overstated, the language of medieval Macedonia is the same as the language of the Macedonians today. Unfortunately, only a small portion of the larger amount of Macedonian literature from the Middle Ages has survived, much of it being looted and destroyed by Greek-speaking officials, clerics and teachers. Nevertheless, Macedonian as a language reached its current form centuries before the creation of the Balkan states in the 19th and 20th centuries.

Short-dictionary of the Macedonian language, Kostur Dialect, 301 entries.

1. + γκοσποντίνε (*gospodine*)
αυφέντι (άφέντη, seigneur !)
2. + μπράτε (*bráte*)
άδελφέ (άδελφέ, frère !)
3. + ντάσι στραύ (*da si zdráv*)
ναχεις ύγία (νά 'χης ύγία, porte-toi bien)
4. + ντάσι πρόστ (*da si próst*)
νάσε συγχωρημένος (νά 'σαι συγχωρημένος, adieu)
5. + όσταβίνη ντά σπίμε (*óslavi ni da spime*)
άφησέ μας να κοιμηθούμε (άφησέ μας νά κοιμηθούμε (laisse-nous dormir)
6. + έλα ντά ιάμε (*éla da jáme*)
έλα νά φάμε (έλα νά φάμε, allons manger)
7. ή ντα πήμε (*i da pieme*)
καί νά ποίωμε (καί νά πίνωμε, et boire)
8. ντότ, ντά πόϊντιμε (*dól, da pójdime*)
καί άπέκοι νά πάμε (καί άπέκει νά πᾶμε, et après allons)
9. ντα ραμπότμε (*da rabótme*)
νά δουλεύομε (νά δουλεύωμεν, travailler)
10. ήματε χλιάπο, ντά κούπημε (*imate hljáb-o, da kúpime*)
έχετε ψωμί, νά αγοράσομε (έχετε ψωμί, νά αγοράσομε, avez-vous du pain, pour que nous l'achetions?)

11. ἔματε βήνο ντά κούπημε (*imate vino da kúpime*)
 ἔχε(τε) κρασί νά αγοράσωμε (ἔχετε κρασί, νά αγοράσωμε,
 avez-vous du vin, pour que nous l'achetions?)
12. + οτ κόια στράνατα πόιντιμε, βο Μπόγασκο (*ol kôja strána da pójtime vo Bógasko*)
 ἀπὸ ποία μερία νά πάμε στο Μπογασκό (ἀπὸ ποία μερία νά πάμε
 στὸ Μπογασκό, de quel côté passer pour aller à Bo-
 gasko?)
13. + τάχτε ταυτάσαμε ντουρ βέτζερ (*láhle da flásame dur véčer*)
 τάχατε ταυτάσαμε· ὥς [βέτζ]βράδῃ (τάχατε νά φθάσωμε ὥς
 βράδῃ, peut-être que nous arriverons jusqu'au soir —
 c'est-à-dire avant la nuit)
14. + ντα σε πρόσττου ντα σπίμε τούα (*da se prôst[u], da spíme lúá*)
 νά σε συγχωρημένος νά κοιμηθούμε αὐτοῦ (νά 'σαι συγχωρη-
 μένος, νά κοιμηθούμε αὐτοῦ, adieu, dormons ici)
15. + ζάετζου (*záec[u]*)
 λαγός (lièvre)
16. + ζούρνα
 σούρνα (*súrna*)
 ζαρκάδι (chevreuil)
17. + πούρλε (*púrle*)
 πουλάρι (ânon)
18. + ἔδνη (*ónni*)
 κριάρια (moutons)
19. + μράβε (*mráve*, fourmis)
 μερμήγκι (fourmi)

20. + τζούρβετζη (*cûrvec[i]*)
σκουλήκη (σκουλήχι, ver)
21. + ντήβ κριμνακ (*div krímnak*)
ἄγριογούνο (ἄγριογού<ρου>νο, sanglier)
22. + ντήβγε (*divje*)
ἄγρι (ἄγρ<ι>αι, sauvages)
23. + σόκολ (*sókol*)
ἔαφτέρι (faucon)
24. + βράπτζη (*vrápci*, moineaux)
ἄσπρροῦτι (ἄσπρρογίτι, moineau)
25. + γιάστρεπ (*jástrep*)
γεράκι (épervier)
26. + σύνητζη (*sinici*)
σπίνη (σπίνοι, pinsons)
27. + τρεσοπάσκα (*tresopáška*)
σουσουρίδα (bergeronnette, hoche-quene)
28. + βλαστοβήτζα (*vlastovica*)
χλιιδόνα (hirondelle)
29. + βράνοι (*vráni*)
κουρούνες (κουρούνες, corneilles)
30. + γιαρεμπήτζη (*jarebíci*)
πέρδινες (perdrix)

31. + γκολόμπη (*golóbi*, pigeons)
πέρδικες
32. + σκόσεξιου (*skósec[ju]*)
κόσηθας (κόσσυδας, merle)
33. + κοκόσκι (*kokóški*, poules)
ὀρνίθια (poulets)
34. + πέτελ (*pélel*)
πετνός (coq)
35. + πουλίστα (*pulišta*, pour *pilišta*)
πουλία (oiseaux)
36. + μούχη (*múhi*)
μίγες (μυῖγες, mouches)
37.
γουρου... (γουροῦνι, porc)
38. + ματορίτζα (*malorica*)
σκρέφα (truie)
39. + πρατζήνη (*pračini*)
γουρόπουλα (petits cochons)
40. + έφτζη (*ófcí*)
πρόδατα (brebis)
41. + κόζη (*kózi*)
γίδια (chèvres)
42. + κόζα (*kóza*)
γίδα (chèvre)

43. + κοσλίστα (*kozlišta*)
κατζήκια (κατζίκια, chevreaux)
44. + γιάγνε (*jágne*)
ἀρνή (ἀρνί, agneau)
45. + μέτζηκα (*méč[i]ka*)
ἀρκούδα (ours)
46. + μάτζκα (*mácka*)
γάτα (chat)
47. + γκαλούχτζ(η) (*g[a]lúhci*)
ποντίκι (souris)
48. + ἔλεν (*élen*)
ἀλάφι (cerf)
49. + λησήτζα (*lisica*)
ἀλποῦ (ἀλωποῦ, renard)
50. [+ βα]ρίσο (<va>rivo)
[μ]αγήρεμα (μαγείρεμα, plat cuisiné)
51. + σμόκβι (*smókvi*)
σήκα (σῦκα, figues)
52. + πέση (*pés[i]*)
πεζός (à pied)
53. + καχτίτζη (*kahlíci*)
καρίδη (καρύδι, noix)
54. + χαρτίτζα (*h^artica*)
λαγονικό (λαγωνικό, lévrier)

55. λάσπη   κάλ
(boue)   (kál)

56. + τάκο τι μπόγα ντεβόϊκο,
(táko ti Bóga, devójkó,)

57. καχ τε ζόβετ νά ιμε.
(kák le zóvet ná ime?)

58. + ό ντούσκο λε ζίφ τι ότζί,
(ó dúško-le, žíf ti óči,)

59. χο'ντι όδάμο ζάρβι με,
(hódi ovámo, zárvi me.)

60. + τδόϊτο τι τζελδάνιε τι σε μόλαμ
(lvójtó ti celvánje ti se mólam,)

61. ντάρβι με.
(dárvi me.)

62. + στό σι λέπα [στό σι λεμπέλα]
(štó si lépa [,štó si le<pa>-béla].)

63. στό σι μπέλα, στό τε λούμπαμ
štó si béla, što le lúbam,

64. ντεβόϊκο :
devójkó.)

(Par Dieu, jeune fille,
comment t'appelle-t-on par ton nom?
Oh petite âme, vivent tes yeux,
viens ici, regarde-moi.
Ton baiser, je te le demande,
accorde-le-moi.
Que tu es belle [que tu es belle-blanche],
que tu es blanche, que je t'aime,
jeune fille.)

65. + έγα μόγια παριγόριε,
é<l>a mója parigórie,)

66. ντα τε ζέλδαμ β-ούστατα.
(da le célvam v úsla-ta.)

67. + καχο βόστιε με μυρίσετ,
(kak ovóštje me miriset)

68. στό τό ρόδι κρούσατα.
(*šlô-tô rôdi krúša-la.*)
69. + tako ti višnego Bôga,
(*tako ti višnego Bôga,*)
70. νέ μοι βέσμοι ντούσατα.
(*né mi vèzmi dúša-la.*)
71. στό σι λέπ(α) : —
(*šlô si lép<a>...*)

(Viens, ma consolation,
que je te baise sur la bouche.
Elle a pour moi le parfum du fruit
que donne le poirier.
Par le Dieu suprême,
ne me prends pas l'âme.
Que tu es belle...)
72. βόντηζιου (*Vódic[ju]*)
τὰ φότα (τὰ Φῶτα, l'Épiphanie)
73. + νὰ βόντη(ν)τζη (*na Vódici*)
τὰ φότα (τὰ Φῶτα, à l'Épiphanie)
74. + νὰ σφέτνητζη (*na Sfělnici*)
τοῦ βαΐου (le dimanche des Rameaux)
75. + νὰ πλαστοδιάνη (*na Blašlovjáni*)
τοῦ ευαγγελισμοῦ (à l'Annonciation)
76. + σφέτ βράτζην (*sfěl Vračin*)
ἅγιοι ἀνάρχουρι (ἅγιοι Ἀνάρχουροι, [la fête des] saints Anargyres)
77. + νὰ βέλιγ ντεν (*na Vélig-den*)
εἰς τήν πασχαλία (à Pâques)
78. + σφέτα πέτκα (*sfěla Pětka*)
ἁγία παρασκευή (ἁγία Παρασκευή, sainte Parascève et Vendredi Saint)

79. + μπογοροντήτσα (*Bogorodica*)
παναγία (la Sainte Vierge)
80. + ντά ποκλάντημε (*da pokládime*)
νὰ ἀποκρέψουμε (νὰ ἀποκρέψουμε, faisons carnaval)
81. + μέσο (*míso*)
κρέας (viande)
82. + σηρένοι (*siréni*)
τῆρί (τυρί, fromage)
83. + μλιακο (*mljako*, lait)
84. + γιάττσα (*jájca*, œufs)
85. + χλάπο (*hláb-o*, pour *hljáb-o*)
ψομῆ (ψωμί, pain)
86. + βίνω (*vino*)
κρασῆ (κρασί, vin)
87. + σόλ (*sol*)
ἄλας (ἄλας, sel)

88. + ντο κόγα σερδέντζε μόγια,
(*do kóga, serdénce mója,*)
89. + σκρίδομ ντα σε λούμπιμε.
(*skrivom da se lúbime,*)
90. + σο στραχόδι πρεγολέμι,
(*so stráhovi pregolémi,*)
91. + τνόδι ντα σε λούμπιμε.
(*dnóvi da se lúbime.*)
92. + ἔλα στάν πιδράγα χο'ντι
(*éla stán, p<o> vrága, hodi*)
93. τα σε δεζμούμε : στό σ(ι) λέπ(α) :
(*da se vezmime. Štó s<i> lep<a>...*)

(Jusqu'à quand, mon petit cœur,
nous aimer en cachette,
avec des craintes très grandes,

nous aimer (pendant) des jours ?
Allons, debout, par le diable, viens
que nous nous prenions.
(Que tu es belle...)

94. + νόστιχα μη τε ουκραντόχε
(*nóstiha [= nóhča] mi le ukradóhe,*)

95. ντένια μη τε προνταντόχε κ(...)
(*dénja mi le prodadóhe, k...,*)

96. ζα ντόανάουντεσετ φλοριν.
(*za dvaná[v]deset florin.*)

97. ποστελί μοι ποστελάτα κυρ(...)
(*posteli mi postelá-ta, k...,*)

98. πόκρε μένε σο γιοργάνο κ(...)
(*pókri méne so jorgán-o, k...,*)

99. έλα λέγνη πόκρε μένε κ(...)
(*éla légni pókre méne, k...,*)

100. νί τε γγίμπαμ νί τε ντάρκ(...)
(*ni te gíbam ni te dárk<am>.*)

(La nuit on t'a volée à moi,
le jour on t'a vendue à moi, m. [ou p.],
pour douze florins.
Fais-moi le lit, mad. [ou put.],
couvre-moi avec la couverture, m. [ou p.],
viens te coucher près de moi, m. [ou p.].
Je ne te touche pas, je ne te serre pas.)

101. γέννημα ζήτε (*žito*, céréales)
σητάρι (σιτάρι, blé, froment)

102. + πησενήτζα (*p[i]šenica*)
σητάρι

103. + ἄρκεν (*árz[i]*)
βρίζα (βρύζα, seigle)
104. + πρόσω (*próso*)
κεχροί (κεχρί, millet)
105. + ἔτζημεν (*éc[i]men*)
κριθάρι (orge)
106. + ὄβεζ (*óves*)
βρόμη (βρόμη, ή, ou βρόμι, τό, avoine)
107. + ζόμπ (*zób*)
τασι (ταγή, ή, ou ταρί, τό, ration, picotin)
108. + κόν (*kón*)
ἄλογος (cheval)
109. + οὔζτα (*úzda*)
σαληδάρι (σαλιδάρι, bride, frein)
110. + κόσκα (*kóska*)
κόκαλο (κόκκαλο, os)
111. + ὀπιασκα (*op[i]áška*)
γορά (γουρά, de οὔρά, queue)
112. + νότζια (*nódzja*)
ποδάρια (pieds)
113. + ζελιάζο (*željázo*)
σήδηρο (σίδηρο, fer)
114. + στρέμπρο (*str. bro*)
ἀσήμη (ἀσήμι, argent)
115. πέπελ (*pépel*)
στάχτη (cendre)
116. θαζή (θαζί, pin sauvage et torche) + μποριν(α) (*borina*)

117. κάστια (= *kástja*, pour *káca*)
καῖει (καῖη, cuve)
118. κλούτζετ (*klúč-et*)
κλειῖ (κλειῖ, clef)
119. νόμα (*dóma*) .
σπίτη (σπίτι, [à la] maison)   κούγια (*kúkja*)
οἶκος (maison)
120. κλουτζενίτζα (*klučénica*)
κλειδονία (κλειδωνία, serrure)
121. ζάτβορι βράτατα (*zálvori vrála-ta*)
σφάλησε τῇ θύρα ('σφάλισε τῇ θύρα, ferme la porte)
122. ὄγαν (*ógan*)
στία ('στία [έστια], feu, foyer)
123. ἐγκλένια (*eglénje*), charbons)
κλωνῖ (κλωνί, fétu, brin, rameau)
124. σφιάνκοι (*sfjáknì*)
φέζε (éclaire, allume)
125. γκάροκ (<o>*gárok*)
δαῖ (δαῖ, torche)
126. γκούρνε (*gúrne*)
τζουκᾶλη (τζουκᾶλι, pot de terre, marmite)
127. σέσταρ (*šéstár*)
λαγίνη (λαγίνη, cruche, broc)
128. κοσνήτζα (*košnica*)
καλάθη (καλάθι, corbeille, panier)

129. πανίστα (pour *panica*)
 πινάκη (πινάνι, plat)
130. βιάτρο (*vjádrol*)
 καρδάρι (vase de bois)
131. κούτελ (*kútel*)
 κούτλος (κούτλος, coupe en bois)
132. κορίτο (*korilo*)
 καρούτη (ή, ou καρούτι, τό, bassin, auge)
133. κάτσα . κάτζα (*káca*, cuve)
134. λοπάτα (*lopála*)
 φκιάρι (φκυάρι, pelle)
135. ὄντορ (*ódor*)
 κρεδάτη (κρεδδάτι, lit)
136. λoσνίκι (*lo žnik[i]*)
 τζέργα (couverture de laine)
137. πόλστιου (*pólsl[ju]*)
 κέντουκλος (couchette en laine pressée, feutre)
138. περνίτζα (*pernica*)
 πρόσκέφαλο (προσκέφαλο, oreiller, coussin)
139. ράσμποει (*rázboj*, métier à tisser)
 σαήτα (σαήττα, navette de tisserand)
140. δικουλ (*dikul*, hoyau) + βίλα (*vila*, fourche)
141. σλιάμε (*sljáme*, poutre faitière)
 σάμε (?)
142. βούρτζα (*vúrcá*)
 σκηνή (σκονί [σχονί], corde)

143. κοτζίλστα (pour *koclišta*)
κροκίδια (bourres de laine ou de soie)

144. φούρκα (*fúrka*)
ρόκα (quenouille)

145. βριατένο (*vrjaléno*, fuseau)
νήμα (νήμα, fil)

146. ποδιασμο (*porjasmo*)
σκουλή (σκουλί, quenouillée)

147. γκρέμπεν (*grében*)
χτένη (χτένι, peigne)

148. γκρεμπένη (*greběni*)
λανάρια (affinoirs)

149. βέλνα (*vólna*)
μαλή (μαλλί, laine)

150. νοζήτζη (*nožici*)
ψαλήδη (ψαλίδι, ciseaux)

151. πλάτνο (*plátno*)
πανή (πανί, toile)

152. κόνεζτιου (*kónec[ju]*)
ράμα (ράμμα, fil)

153. κοπρίνα (*koprina*)
μετάξι (soie)

154. ύγλα (*igla*)
βελόνη (ή, ou βελόνι, τό, aiguille)

155. τοτζήλω (*točilo*)
ἀκόνη (ἀκόνι, pierre à aiguiser)

156. μπροίτζο (*brič-o*)
ξουράφη (ξουράφι, rasoir)

157. λάκοτ (*lákot*)
πήχη (aune)

158. γιάσλι (*jásli*)
παχνή (παχνί, crèche, mangeoire)
159. μέτλα (*mělla*)
φακᾶλη (φακᾶλι [φουκᾶλι], balai)
160. στήτζα (*štica*)
σανήδι (σανίδι, planche)
161. βνάτρια (*vnátrja*)
μέσα (dedans)
162. νόσλβη (*nóšlvi*)
σκαφήδι (σκαφίδι, pétrin)
163. ρετῆνα (*rečina*, tamis)
πικνάδα (πυκνάδα, crible)
164. τῆρεπνα (*čerépna*, four de campagne)
165. σφιάστερ (*sfjášter*)
φεγγήτη (φεγγίτη<ς>, lucarne?)
166. μέσι (*měsi*)
ζήμωσε (ζύμωσε, pétris)
167. μπούργκ (*bûrgo*)
γλήγορα (vite)
168. ντὰ γιάμε (*da jáme*)
νὰ φάμε (νὰ φᾶμε, mangeons)
169. πότπορ (*pótpor*)
φούρκα (support)

170. πέτα (*péla*)
φτέρνα (*talon*)
171. μοτήκα (*molika*, houe)
τζαπή (*τζαπί, pioche*)
172. τζούρκοβα (*cúrkova*)
ἐκκλησία (*église*)
173. πρὸ(ς)κούρ. (*proskúr< i>*)
εὐλογίες (« *prosphores* »)
174. τεμιανίτζ. (*temjaníc< a>*)
θυμιατῶ (*θυμιατό, encensoir*)
175. κάπα (*kápa*)
σκούφια (*coiffe, bonnet*)
176. κόσμοι (*kósmi*)
μαλιά (*μαλλιά, cheveux*)
177. γκλάβα (*gláva*)
κεφαλή (*κεφάλι, tête*)
178. τζέλο (*čélo*, front)
179. βιάζντι (*vjáždí*, sourcils)
180. ὄτζη (*óči*, yeux)
181. ὄκο (*óko*, œil)
182. νός (*nós*, nez)
183. μούρσουλ (*múrsul*, morve)
184. οὔσι (*úši*, oreilles)
185. οὔχο (*úho*, oreille)
186. ούστα (*ústa*, bouche)
187. πλούγκα (*plúnka*, crachat, salive)

188. πλούνει (*plúni*, crache)
189. μπράντα (*bráda*, barbe, menton)
190. γκ[ο]ιούρλο (*gǵúrlo*, gorge)
191. ράμο (*rámo*, épaule, haut du bras)
192. ράντζια (*ráncja*, mains, bras)
193. ράγκα (*ránka*, main)
194. γκάρντη (*gárdi*, poitrine)
195. μήσκα (*míška*, biceps, bras)
196. πρίστιου (*príst[ju]*, doigt)
197. ντλάνα (*dlána*, paume)
198. σέπα (*šépa*)
χερέα (*poignée*)
199. νόχτη (*nóhti*, ongles)
200. μποσότηζη (*bosici*, tétons)
201. μποσότηζα (*bosica*, téton)
202. πολοδήνα (*polovina*, moitié du corps, taille, hanches)
203. γχάς (*gás*, derrière)
204. σάπη (*sápi*, croupe)
205. κούρο (*kúr-o*, le pénis)
206. μάντε (*máde*, testicules)
207. κολιάνο (*koljáno*, genou)
208. σταπάλκι (*stapálki*, empreintes de pas, plantes des pieds)
209. πέντα (*péda*, palme, empan)

210. σιάζεν (*sjážen*, brasse)
211. ποτβέστικα (*podvėska*, jarretière)
212. σφήτα (*sfíta*, drap de vêtement, vêtement)
213. κόζιουχ (*kóžľuh*, pelisse, fourrure)
214. σέγκούνη (*šegúni*, vêtements de dessus)
215. γούνα (*gúna*, manteau de grosse laine)
216. κοσιούλα (*košľula*, chemise)
217. ρακάβη (*rakávi*)
μανικία (manches)
218. ράκαυ (*rákav*, manche)
219. πόας (*póas*, ceinture)
220. γάσνηκ (*gášnik*, cordon de caleçon)
221. πριανόρσκα (*prjavírska*, bandage)
222. τζέχλη (*čéhli*, pantoufles)
223. όπήντζη (*opinci*, sandales de cuir)
224. προμενί σε (*promení se*, change-toi, habille-toi)
225. σε προμένιχ (*se proménih*, je me suis changé)
226. σιούρτζε (*sjúrce*)
καρδία (cœur)
227. τζερεάβα (*čerjáva*)
χιλία (κοιλία, ventre)
228. ντρέμποκ (*dróbok*)
σηκοταρεά (συκωταρέα, foie)

229. τομπολίτζα (*lobolica*)
 πουγγή (πουγγί, bourse)
230. βοντενίτζα (*vodenica*)
 μήλος (μύλος, moulin)
231. γκλαντένετζιου (pour *kladénec[ju]*)
 βρίση (βρύση, source)
232. βαλεβήτζα (*valevica*)
 μύλος (μύλος, moulin [à foulon])
233. πρόσριάνο (*prosrjano* ?)
234. νίβα (*niva*)
 χωράφι (χωράφι, champ)
235. γκραντίνα (*gradina*)
 κήπος (κήπος, jardin)
236. ζέλιε (*zélje*)
 λάχανα (légumes)
237. πλέτ (*plét*)
 πλοκάς (claie, treillis)
238. κόλ (*kól*)
 παλούκι (pieu)
239. ριάζεν (*rjážen*, broche)
 σουγλή (σουγλί [σουβλί], épieu)
240. πόσαντι (*pósadi*)
 φήτευσε (φύτευσε, plante)
241. βόβρι (*vóvri*)
 μπήξε (enfonce)
242. ριάκα (*rjáka*)
 ποτάμη (ποτάμι, rivière)
243. πάτοτ (*pát-ot*)
 δρόμος (route)

244. πλανίνα (*planína*)
βουνή (βουνί, montagne)
245. μπούκι (*búki*)
όξές (όξές, hêtres)
246. βούρχο (*vúrh-o*)
ράχη (crête, sommet)
247. ζένα (*žéna*)
γυναίκα (femme)
248. βτοχήτζα (*vdovica*)
χήρα (veuve)
249. νεδιάστα (*nevjásta*)
νίφη (νύφη [νύμφη], belle-fille, jeune épouse)
250. σάρεζ (pour *slárec*)
γέροντα (vieillard)
251. ντέντο (*dédo*)
παπού (παππού, grand-père)
252. σάρα (*slára*)
γερόντησα (γερόντισσα, vieille femme)
253. ντοῦχουβνίχο (*dúhuvnik-o*)
πνευματικός (père spirituel, confesseur)
254. βλαστέλη (*vlastéli*)
ἄρχοντες (seigneurs)
255. στροίνα (*strína*, femme de l'oncle)
θία (θεία, tante [sœur du père])
256. στόλοτ (*stól-ol*, le siège)
257. ντα σε σούντημε (*da se súdime*)
να κριθοῦμε (να κριθοῦμε, que nous soyons jugés, allons en justice)

258. ρόζντα (*róžda*, progéniture)
259. κουμόδη (*kumóvi*, parrains, compères)
260. πούρδη πρατουζέντ (*púrvī bralučéd*, cousin germain)
261. φτόρι μπρατουζέντ (*flóri bralučéd*, cousin issu de germain)
262. τέστα (*lěšta*, belle-mère, mère de la femme)
263. τέστ (*lěst*, beau-père, père de la femme)
264. μπράκοτ (*brák-ot*, les noces)
265. ντα ράντσαμε (*da rádvame*, réjouissons-nous)
-

266. ντέν (*dén*, jour)
267. ντ<ν>όδη (*dnóvi*, jours)
268. νεντέλα (*nedéla*, semaine)
269. μέσετζου (*mésec[u]*, mois)
270. γκορντίνα (*godina*, année)
-

271. πονεντέλνικ (*ponedélnik*, lundi)
272. φτόρνικ (*flórnik*, mardi)
273. στρέντα (*stréda*, mercredi)
274. τζετθούρτοκ (*čelvúrtok*, jeudi)

275. πέτοκ (*pétok*, vendredi)
276. σάμποντα (*sáboda*, samedi)
277. νέντελα (*nédela*, dimanche)
-

278. μόρ (*mór<e>*, mer)
279. κόραπ (*kórap* ou *kórab*, bateau)
280. ζέρο (*<e>zéro*, lac)
281. βιάτερ (*vjáter*, vent)
282. μράς (*mrás*, gelée)
283. ραστηπά σε (*rasipá se*, le temps s'est gâté)
-

284. σιατζήβο (*sjačivo*, outil tranchant)
285. κόσορ (*kósor*, serpe)
286. σούρπ (*súr̥p*, faucille)
287. κόλα (*kóla*, char)
288. σνόπη (*snópi*, gerbes)
289. σάϊνα (*šájna*, traîneau)
290. γκούμνο (*gúmno*, aire)
291. άρζιάνιε (*aržlánje*, hennissement)
292. βρέστα (*vrěšta*, sac)
293. πλεϋνα (*plévna*, pailler, grange)

294. βιάσοι (*vjási*, balances)
 295. μπότηζιουκι (*bóč[ju]ki*, tonneaux)
 296. πψέλη (*pčéli*, abeilles)
 297. σλάμα (*sláma*, paille)
 298. βούρτζηκα (*vúrc[ī]ka*, pot)
 299. μέτ (*mét*, miel)

Il faut ajouter deux autres gloses que l'anonyme a notées dans la marge supérieure du feuillet 130^r :

- τί ἔμαθε (qu'a-t-il appris ?)
 300. στέε ζούτζηλ (*šlò e zúčil*)
 τί ἔμαθαν (qu'ont-ils appris ?)
 301. στό σε ζουτζήλε (*šlò se zučile*)

Un Lexique Macédonien du XVe siècle.

Institut d'Études Slaves de l'Université de Paris.

Giannelli, Ciro and André Vaillant. 1958.